

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 58 0 P 185449 19 Rev
Sarajevo, 22.10.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Amire Sadović, kao predsjednice vijeća, Emine Hulusija i dr.sc. Danice Šain, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice T. Z. I. iz M., ..., zastupane po punomoćnicima iz ZAK Sesar, Ćurić, Miletić, advokatima iz Mostara, protiv tuženih I. Z., ..., zastupane po punomoćniku Ćupina Faruku, advokatu iz advokature Ćupina &Co, A. Z. I. i M. Z. I., oboje iz M., i oboje zastupani po punomoćniku Ripić Nedjeljku, advokatu iz Mostara, radi utvrđenja bračne stečevine, v.s. 100.000,00 KM, odlučujući o revizijama tužiteljice i reviziji tuženih A. Z. I. i M. Z. I., izjavljenim protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 P 185449 17 Gž od 13.12.2018. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 22.10.2020. godine, donio je

P R E S U D U

Revizija tuženih A. Z. I. i M. Z. I. se odbija.

Revizija tužiteljice se usvaja, drugostepena presuda ukida u dijelu kojim je odbijen tužbeni zahtjev za utvrđenje prava suvlasništva na nekretninama (stav I izreke prvostepene presude), kao i u dijelu odluke o troškovima postupka i u tom dijelu predmet vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Mostaru broj 58 0 P 185449 17 P od 08.09.2017. godine odbijen je u cijelosti tužbeni zahtjev da se utvrdi da su nekretnine i to stambeno porodični objekt – kuća spratnosti (podrum + Pr + sprat) sa pripadajućim pomoćnim i popratnim izgrađenim objektima konoba i garaža, čatrnja i bunar koji su izgrađeni na k.č. 1092/2 sve k.o. ... kao i nekretnine upisane u zk.ul. 289 novi el. 438, 293, 246, 260 novi el. 296, 269, 191 novi el. 336, 186, 914, 129, 133, 320, 193, 395, 541 novi el. 473, 103 novi el. 440 sve k.o. ..., kao i da su:

- Štedni ulog u novčanom iznosu od 15,94 Yu dinara kod Poštanske štedionice Mosta br. ... što u važećoj valuti iznosi 0,00 KM
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 578,30 Yu dinara kod Jugobanka Lištica – Široki Brijeg br. ... što u važećoj valuti iznosi 0,00 KM
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 1.000,00 Yu dinara kod PB Zagreb br. ... što u važećoj valuti iznosi 0,00 KM.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 303,14 FRF Francuskih franaka kod Ljubljanske banke br. ... ispostava Mostar što u važećoj valuti iznosi 90,39 KM.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 63.505,59 DEM njemačkih maraka kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 63.505,59 KM.

- Štedni ulog u novčanom iznosu od 312,83 USA američkih dolara kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 510,93 KM.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 230,57 SCH kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 303,98 KM.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 2.444,12 ŠFRS kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 3.222,30 KM
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 100,00 DEM njemačkih maraka kod Kreditna banka Zagreb ispostava Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 100,00 KM
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 100,00 DEM njemačkih marata kod Komercijalna banka Split br. ... što u važećoj valuti iznosi 100,00 KM.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 223,90 DEM njemačkih maraka kod Privredna banka Sarajeva – osnovna banka Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 223,90 KM.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 818,00 DEM njemačkih maraka kod Privredna banka Zagreb br. ... što u važećoj valuti iznosi 818,00 KM
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 3.000,00 ATS Austrijskih šilinga kod Privredna banka Zagreb broj ... što u važećoj valuti iznosi 426,41 KM.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 28.399,00 DEM njemačkih maraka kod Privredna banka Zagreb PJ OZ ŠT Zagreb posl. 6 broj ... što u važećoj valuti iznosi 28.399,00 KM
- Lovačka puška marke „BROWING“ cal. 12mm reg.br. ...
- Lovačka puška marke „PERAZZI“ Italija cal. 12 mm reg. Br. ...
- Pištolj marke „ČEŠKA ZBROJEVKA“ J-10227 cal. 7.65 mm reg. Br. ...

bračna stečevina i vlasništvo tužiteljice T. Z. I. rođene K. udove D. sa 9/10 dijela, te da su shodno prednjem utvrđenju dužni tuženi I. Z., A. Z. I. i M. Z. I. tužiteljici T. Z. I. priznati prednje pravo i trpjeti da se naprijed navedena imovina izdvoji iz ostavinske mase iza smrti umrlog D. Z. I. sa naprijed naznačenim dijelom u korist tužiteljice T. Z. I., da se obavežu tuženi I. Z., A. Z. I. i M. Z. I. da predaju tužiteljici T. Z. I. podobnu (tabularnu) ispravu za upis prava vlasništva u zemljišnim knjigama kao i podobne isprave za upis prava vlasništva u drugim ustanovama ili će to priznanje zamijeniti ova pravosnažna presuda, a sve u roku od 30 dana.

Obavezana je tužiteljica nadoknaditi I-tuženoj troškove parničnog postupka u iznosu 3.419,32 KM u roku od 30 dana.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 P 185449 17 GŽ od 13.12.2018. godine žalbe tužiteljice i tuženih su djelimično uvažene, prvostepena presuda djelimično preinačena i utvrđeno da su:

- Štedni ulog u novčanom iznosu od 15,94 Yu dinara kod Poštanske štedionice Mosta br. ...
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 578,30 Yu dinara kod Jugobanka Lištica – Široki Brijeg br. ...
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 1.000,00 Yu dinara kod PB Zagreb br. ...
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 303,14 FRF Francuskih franaka kod Ljubljanske banke br. ... ispostava Mostar
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 63.505,59 DEM njemačkih maraka kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br. ...
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 312,83 USA američkih dolara kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 230,57 SCH kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br. ...
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 2.444,12 ŠFRS kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br. ...

- Štedni ulog u novčanom iznosu od 100,00 DEM njemačkih maraka kod Kreditna banka Zagreb ispostava Mostar br. ...
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 100,00 DEM njemačkih marata kod Komercijalna banka Split br. ...
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 223,90 DEM njemačkih maraka kod Privredna banka Sarajeva – osnovna banka Mostar br. ...
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 818,00 DEM njemačkih maraka kod Privredna banka Zagreb br. ...
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 3.000,00 ATS Austrijskih šilinga kod Privredna banka Zagreb broj ...
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 28.399,00 DEM njemačkih maraka kod Privredna banka Zagreb PJ OZ ŠT Zagreb posl. 6 broj ...
- Pištolj marke „ČEŠKA ZBROJEVKA“ J-10227 cal. 7.65 mm reg. Br. ...
- Lovačka puška marke „PERAZZI“ Italija cal. 12 mm reg. Br. ...

bračna stečevina i vlasništvo tužiteljice T. Z. I. rođene K. udove D. sa 1/2 dijela.

Shodno prednjem utvrđenju dužni su tuženi priznati prednje pravo tužiteljici i trpjeti da se naprijed navedena imovina sa ½ dijela izdvoji iz ostavinske mase iza umrlog D. Z. I. sa naprijed naznačenim dijelom u korist tužiteljice T. Z. I.

Obavezana je tužiteljica nadoknaditi I-tuženoj troškove parničnog postupka u iznosu 2.169,20 KM (umjesto dosuđenih 3.419,32 KM).

U ostalom dijelu žalbe su odbijene i prvostepena presuda potvrđena.

Blagovremeno izjavljenim revizijama drugostepenu presudu pobijaju tužiteljica i tuženi A. Z. I. i M. Z. I.

Tužiteljica je izjavila reviziju zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači i u cjelosti usvoji tužbeni zahtjev, uz obavezu naknade troškova postupka ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovni postupak.

Tuženi A. Z. I. i M. Z. I. su izjavili reviziju zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovni postupak ili da se pobijana presuda preinači na način da se udovolji u cjelosti tužbenom zahtjevu.

Prvotužena I. Z. je u odgovoru na revizije osporila navode revizija i predložila da se revizije odbiju kao neosnovane i potvrdi pobijana presuda, uz naknadu troškova sastava odgovora na reviziju.

Ispitujući pobijanu presudu u okvirima razloga revizija, te u skladu sa članom 241. Zakona o parničnom postupku („Službene novine FBiH” br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 - u daljem tekstu ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Revizija tuženih A. Z. I. i M. Z. I. nije osnovana.

Revidenti smatraju da je pobijana presuda u odbijajućem dijelu nezakonita iz razloga što su kao tuženi priznali činjenicu da je tužiteljica ulagala u stambeni objekat, kao i da je vraćala dugova iza ostavitelja čime je povećala ostavinsku masu.

Kako proizilazi iz stanja spisa drugo i trećetuženi su u odgovoru na tužbu i tokom postupka u cijelosti priznali tužbeni zahtjev. Međutim, u konkretnom slučaju priznanje tužbenog zahtjeva dato od strane ovih tuženih nema pravno značenje, jer su prvo do trećetuženog kao zakonski nasljednici jedinstveni suparničari u smislu člana 366. ZPP, pa se spor može riješiti samo na jednak način prema svim suparničarima. Stoga, zbog načela nepovoljnog karaktera radnji, kojima se disponira tužbenim zahtjevom, jedinstveni suparničari ne mogu samostalno priznati tužbeni zahtjev, pa ni činjenične navode tužbe.

Kako nisu ostvareni razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, a ni materijalno pravo nije pogrešno primijenjeno na štetu tuženih, valjalo je temeljem odredbe čl. 248. ZPP, odlučiti kao u stavu prvom izreke ove presude.

Revizija tužiteljice je osnovana.

Predmet spora relevantan za revizijsku fazu postupka je utvrđenje bračne stečevine i suvlasništva na nekretninama i to stambeno porodični objekt – kuća spratnosti (podrum + Pr + sprat) sa pripadajućim pomoćnim i popratnim objektima konoba i garaža, čatrnja i bunar koji su izgrađeni na k.č. 1092/2 sve k.o. ... kao i nekretnine upisane u zk.ul. 289 novi el. 438, 293, 246, 260 novi el. 296, 269, 191 novi el. 336, 186, 914, 129, 133, 320, 193, 395, 541 novi el. 473, 103 novi el. 440 sve k.o. .. i izdvajanje suvlasničkog dijela iz ostavinske mase umrlog D. Z. I..

Tužiteljica povredu odredaba parničnog postupka zasniva na tome da su drugo i trećetuženi priznali tužbeni zahtjev, a da se ne radi o nužnim suparničarima, pa da je drugostepena presuda iz navedenih razloga nezakonita. Suprotno, ovim revizionim navodima, bez uticaja na pravilnost i zakonitosti pobijane presude su navedeni prigovori o kojima se ovaj sud izjasnio u odgovoru na revizione navode drugo i trećetuženog, pa se tužiteljica upućuje na date razloge bez potrebe za njihovom ponavljanjem.

Međutim, tužiteljica osnovano prigovara da je materijalno pravo pogrešno primijenjeno.

Prvostepeni sud primjenom pravila o teretu dokazivanja odbija tužbeni zahtjev za utvrđenje prava suvlasništva na nekretnini k.č. 1092/2 k.o. .. na kojoj je izgrađena porodična kuća sa pomoćnim i popratnim objektima, ocjenjujući da tužiteljica nije dokazala koliki je stvarni doprinos tužiteljice u izgradnji, a za ostale nekretnine utvrđuje da se na tim nekretninama kao suvlasnici vode i druga lica koja nose jednako prezime pa zaključuje da je ove nekretnine ostavitelj stekao po osnovu naslijeđa, a ne radom za vrijeme trajanja braka sa tužiteljicom.

Drugostepeni sud je u pobijanom dijelu potvrdio prvostepenu presudu, ali nije prihvatio zaključak prvostepenog suda u pogledu neosnovanosti zahtjeva za utvrđenje suvlasničkog dijela na nekretnini koja se odnosi na k.č. 1092/2 k.o. ..., na kojoj je izgrađena porodična stambena kuća sa pomoćnim objektima, izražavajući pravno shvatanje da je u ovom dijelu zahtjev neosnovan iz razloga što predmetne nekretnine nisu u ostavinskom postupku utvrđene zaostavštinom ostavioca.

Po ocjeni ovog suda navedeno pravno shvatanje drugostepenog suda nije pravilno.

Naime, prema odredbi člana 233. stav. 1. tačka. 1 Zakona o nasljeđivanju¹, koji se primjenjivao u času otvaranja nasljedstva na osnovu člana 269. Zakona o nasljeđivanju Federacije BiH², rješenjem o nasljeđivanju utvrđuje se, ko je ostaviteljev nasljednik, koliki mu nasljedni dio pripada, šta je u sastavu ostavine, je li mu nasljedno pravo ograničeno ili opterećeno, da li postoje i kakva su prava na legat, plodouživanje i druga prava.

Nadalje, odredbom člana 239. navedenog zakona određeno je da pravosnažno rješenje o nasljeđivanju ili legatu vezuje stranke koje su učestvovala u postupku raspravljanja zaostavštine, ukoliko im nije priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruju u parnici.

Dakle, kako proizilazi iz navedenih odredbi pravosnažno rješenje o nasljeđivanju vezuje stranke, ali samo u odnosu na utvrđeni sastav ostavine, odnosno imovinu koja je bila predmet raspravljanja u ostavinskom postupku, i samo u odnosu na lica koja su učestvovala u postupku. Ona imovina koja nije obuhvaćena pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju, a bila je vlasništvo ili suvlasništvo ostavitelja, smatra se naknadno pronađenom imovinom i to bez obzira na to da li se za vrijeme vođenja ostavinske rasprave znalo da ona postoji i da je dio te ostavine. Prema tome, nasljednike koji su učestvovali u ostavinskom postupku pravomoćno rješenje o nasljeđivanju veže samo u pogledu sastava ostavine koja je utvrđena tim rješenjem.

Neovisno o tome je li tužiteljica u vrijeme vođenja ostavinske rasprave iz umrlog ostavitelja znala da joj pripada pravo na udio u bračnoj stečevini nje i ostavitelja, iako ta imovina nije ušla u sastav ostavine iza umrlog ostavitelja, ona predstavlja njegovu naknadno pronađenu imovinu, koja se uvijek može raspraviti u ostavinskom postupku kao njegova naknadno pronađena imovina.

Iz navedenih razloga, nema smetnje da tužiteljica u ovoj parnici postavi svoj stvarnopravni zahtjev da u ostavinu iza ostavitelja, a koja bi bila naknadno pronađena imovina iz razloga što ista nije raspravljena rješenjem o nasljeđivanju i dopunskim rješenjima, ne ulaze nekretnine koje predstavljaju njen udio u bračnoj stečevini i time predstavljaju njenu imovinu.

Nadalje, pravosnažno rješenje o nasljeđivanju veže stranke koje su učestvovala u ostavinskom postupku, ali samo u odnosu na osobe koje su sudjelovale u postupku raspravljanja ostavine, dakle ne u konkretnom slučaju i u odnosu na prvotuženu.

Budući da je zbog pogrešnog pravnog stanovišta drugostepenog suda o učinku pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju, izostala ocjena ostalih odlučnih žalbenih navoda, to je zaključak drugostepenog suda o neosnovanosti zahtjeva tužiteljice u ovom dijelu preuranjen, pa time i proizvoljan, pa kako nema ni utvrđenja činjenica relevantnih za pravilno razrješenje ovog spora, to nije bilo uslova za preinačenje drugostepene presude.

Nadalje, i u pogledu ostalih nekretnina a koje su bile predmet ostavinskog postupka preuranjen je zaključak nižestepenih sudova da samo na osnovu podataka o upisu u javne knjige, te utvrđenja da veći broj suvlasnika nosi prezime ostavioca, zaključili da su predmetne nekretnine nasljedstvo ostavitelja i da predstavljaju njegovu posebnu imovinu koju je ostavitelj stekao tokom bračne zajednice na pravnom temelju različitom od navedenoga u članu 251. Porodičnog zakona (nasljeđivanje, darovanje i sl.).

¹ "Službeni list SRBiH" br. 7/80 i 15/80

² "Službene novine Federacije BiH" br. 80/14

Slijedom izloženog, ovaj sud je primjenom odredbe člana 250. stav 2. ZPP-a presudu ukinuo u pobijanom dijelu, i predmet vratio na ponovno suđenje.

Odluka o ukidanju drugostepene presude povlači sa sobom ukidanje i odluke o troškovima parničnog postupka o kojim će se odlučiti u konačnoj odluci (član 397. stav 3. ZPP).

U ponovljenom postupku drugostepeni sud će uvažavajući pravno shvatanje na kojem se temelji ova odluka, donijeti novu odluku o žalbi tužiteljice.

Predsjednica vijeća
Amira Sadović, s.r.